

DOPOLNJEN ZAKON O VARSTVU PRED IONIZIRAJOČIMI SEVANJI IN JEDRSKI VARNOSTI

Državni zbor RS je 23. 9. 2015 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-D). Objavljen je bil 2. 10. 2015 v Uradnem listu RS št. 74/2015. **Spremembe so v veljavi od 17. 10. 2015.**

Uradni list
Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 74 Ljubljana, petek 2. 10. 2015

ISSN 1318-0576 Leto XXV

Pregled sprememb po členih zakona

Novela je precej obsežna in zadeva preko sto členov. Za izvajalce sevalnih dejavnosti so pomembne spremembe v 2. poglavju *Izvajanje sevalnih dejavnosti*.

Varstvo in hramba dokumentarnega gradiva (7. člen): Izvajalec sevalne dejavnosti mora shranjevati dokumentarno gradivo in voditi evidence o svoji sevalni dejavnosti.

Priglasitev namere (9. člen): priglasitev ni potrebna, če fizična ali pravna oseba v ta namen poda vlogo za izvajanje sevalne dejavnosti. Naprave, ki vsebujejo zaprte vire sevanja, in električne naprave, ki so tipsko odobrene v državi članici EU, se lahko uporabljajo v Republiki Sloveniji, če pristojni organ izda potrdilo o priznanju take tuje tipske odobritve.

Vpis v register virov sevanja (13. in 14. člen): postopek je poenostavljen in se ne zaključí z izdajo posebne odločbe (potrdila). Odločba bo izdana le, če bo upravni organ zavrnil vpis v register virov sevanja.

Ocena varstva pred sevanji (24. člen): ostaja ključni dokument, ki spremlja vlogo za izdajo dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti. NOVOST je, da ocene ne potrjuje več organ, pristojen za varstvo pred sevanji, s posebnim upravnim aktom, temveč jo pregleda znotraj istega upravnega postopka organ, ki je pristojen za reševanje vloge za izdajo dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti. Za področje zdravstva je pristojna Uprava RS za varstvo pred sevanji (URSJS), za področje industrije in ostalih dejavnosti pa Uprava RS za jedrsko varnost (URSJV). V primeru, ko ocene varstva izpostavljenih delavcev ni izdelal pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji, mora biti vlogi priloženo njegovo strokovno mnenje.

Po novem mora ocena varstva pred sevanji vsebovati tudi načrt ukrepov za preprečevanje izrednih dogodkov in navodilo za ukrepanje ob izrednem dogodku.

Pregled in sprememba ocene varstva pred sevanji (26. člen): v primeru, ko je potrebno pripraviti predlog sprememb ukrepov varstva pred ionizirajočimi sevanji, je v zvezi z njimi potrebno zagotoviti tudi izdelavo spremenjene ocene varstva pred sevanji, če pa spremembe ukrepov niso potrebne, se pregled ocene zaključi s poročilom. Pregled ocene je potrebno zagotoviti tudi pred nameravnim podaljšanjem veljavnosti dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti in ob spremembah sevalne dejavnosti, ki lahko znatno vplivajo na pogoje varstva pred sevanji.

Pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji (27. člen): pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji v sodelovanju z delodajalcem izdela oceno varstva pred sevanji in poročilo o pregledu ocene varstva pred sevanji ali o njih poda strokovno mnenje.

Zbirke podatkov o osebnih dozah izpostavljenih delavcev (33. člen): zbirke podatkov po novem vsebujejo tudi podatek EMŠO.

Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji (35. člen): v postopku pridobivanja dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti in **ob vsaki spremembi** je pristojnemu upravni organu treba sporočiti, kdo je imenovan za odgovorno osebo in njena pooblastila.

Čistopis zakona je objavljen na Pravno-informacijskem sistemu RS in je dostopen tudi preko [spletne strani URSJV](#).

**Če najdete vir sevanja neznanega izvora ali
če sumite, da gre za vir sevanja,
pokličite dežurnega URSJV:
tel. št. 041 982 713**

Priporočamo obisk [spletne strani URSJV](#), kjer so opisani upravni postopki s področja sevalne in jedrske varnosti, pod rubriko INFO SREDIŠČE ⇒ POMOČ STRANKAM ⇒ UPRAVNI POSTOPKI.

POENOSTAVITVE UPRAVNIH POSTOPKOV ZA IZVAJALCE SEVALNIH DEJAVNOSTI

S sprejemom dopolnil zakona in bodočimi spremembami obstoječih pravilnikov se bo zmanjšalo število upravnih postopkov, tako da bodo postopki bolj pregledni za stranke (vse na enem mestu - VEM). S temi spremembami postopkov se ne bo posegalo v ukrepe varstva pred sevanji in s tem ne bo zmanjšano varstvo pred sevanji.

Priglasitev ni potrebna, če fizična ali pravna oseba v ta namen poda vlogo za izvajanje sevalne dejavnosti in s tem poda potrebne podatke, ki so zahtevani v priglasitvi.

Poenostavitev pridobivanja dovoljenj

S spremembo Uredbe o sevalnih dejavnostih bo na novo določeno, katerih sevalnih dejavnosti in virov sevanja ni potrebno priglasiti, za katere vire sevanja je potrebno dovoljenje za uporabo, za katere vire sevanja je dovolj vpis v register virov sevanja in način ravnanja z izvzetimi viri sevanja. Za večino virov sevanja bo ukinjeno dovoljenje za uporabo vira sevanja in bodo viri sevanja samo vpisani v register virov sevanj. Tako bomo iz zdajšnjega tristopenjskega sistema izdaje dovoljenj (priglasitev, dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti, dovoljenje za uporabo/ potrdilo

o vpisu virov sevanja) prišli na dvostopenjski sistem izdaje dovoljenj in sicer izdajo dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti in vpis virov sevanja v register virov sevanj po poenostavljenem postopku.

Potrditev ocene varstva pred sevanji in izdaja dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti se združita v en upravnih postopek, kar pomeni da ima stranka opravka samo z enim upravnim organom. S tem je uveljavljeno načelo vse na enem mestu - VEM.

Tipska odobritev električnih naprav in naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanja

Kljub temu, da je uveden nov upravnih postopek, za stranke predstavlja to poenostavitev, saj za vire sevanja, ki so tipsko odobreni v tujini, ne bo potrebno pridobivati dovoljenj, ampak le potrdilo o priznanju take tuje tipske odobritev, ki ga bo izdal pristojni upravni organ. S podzakonskim aktom bodo natančno določeni način priznavanja tujih tipskih odobritev in pogoji za njihovo uporabo.

UGOTOVITVE INŠPEKCIJE URSJV V LETU 2014

V letu 2014 je inšpekcija URSJV obravnavala približno enako število inšpekcijskih zadev, ki so zahtevale hitro ukrepanje, kot pretekla leta.

Dve sta bili povezani z javljalniki požara z virom sevanja (JAP), kar kaže, da **kljub večletnemu prizadevanju URSJV imetniki JAP še vedno ne vedo, kako varno ravnati z njimi**.

V enem od podjetij je viličar povozil JAP, ki je bil nato kot odpadki oddan v Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov.

Druga intervencija je bila povezana z neustrezno odstranitvijo JAP iz poslopja osnovne šole oziroma vrtca, kjer se je ob gradnji prizidka popolnoma izgubil nadzor nad približno 20 JAP. Obstajal je sum, da so bili JAP zmlati na sami lokaciji in uporabljeni kot material na igrišču. Po nekaj tedenskem iskanju so bili vsi pogrešani JAP najdeni v bližnjem centru za zbiranje in odlaganje gradbenih odpadkov v zahodni Sloveniji.

Del najdenih JAP, dva sta v ospredju Foto: ARAO.

Opisana primera kažeta, da niti vsi imetniki JAP, niti številni vpleteni v gradbena dela, kot so investitorji, projektanti, gradbeniki in podizvajalci, ne poznajo pravilne uporabe JAP in tveganj, ki jih neustrezno ravnanje z radioaktivnimi odpadki prinaša.

Kaže tudi, da centri za zbiranje gradbenih odpadkov praviloma ne poznajo te problematike.

Ena intervencija inšpekcije je bila povezana z zapuščenimi merilniki prahu, ki so imeli vgrajen vir sevanja ^{85}Kr in jih je lastnik že leta hranil v garaži. Izdelani so bili v Nemčiji med letoma 1978 in 1988. V preteklosti, ko so bili le-ti še v uporabi v enem od podjetij, jih je sedanji lastnik servisiral, vendar se ni zavedal, da v garaži shranjuje radioaktivne odpadke. Na merilnem mestu reže posamezne naprave je bilo izmerjeno dozno polje do $50 \mu\text{Sv/h}$.

Pet zapuščenih merilnikov prahu s ^{85}Kr . Foto: ARAO.

Na eni od petih intervencij, ki so bile povezane s prevozi, je bil najden radioaktivni odpadki in sicer dvojna številčnica z ^{226}Ra , ki jo je nato prevzela Agencija za radioaktivne odpadke (ARAO).

V vseh ostalih primerih je bil tovor vrnjen pošiljatelju ali pa je za odpadki poskrbela druga država. O strelovodu z virom sevanja $^{152/154}\text{Eu}$ in ocenjeno aktivnostjo 4-5 GBq, ki je bil najden med odpadnim železom in nato pod nadzorom vrnjen v Bosno in Hercegovino, smo poročali v [36. številki Sevalnih novic](#).

